

Mišljenja studenata sestrinstva o legalnom namjernom pobačaju

---

Slavić, Mia

Undergraduate thesis / Završni rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Medicine / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Medicinski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:152:132512>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-05**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Faculty of Medicine Osijek](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

MEDICINSKI FAKULTET OSIJEK

Sveučilišni preddiplomski studij sestrinstva

Mia Slavić

**MIŠLJENJE STUDENATA
SESTRINSTVA O LEGALNOM
NAMJERNOM POBAČAJU**

Završni rad

Osijek, 2017.

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

MEDICINSKI FAKULTET OSIJEK

Sveučilišni preddiplomski studij sestrinstva

Mia Slavić

**MIŠLJENJE STUDENATA
SESTRINSTVA O LEGALNOM
NAMJERNOM POBAČAJU**

Završni rad

Osijek, 2017.

Rad je izrađen na Medicinskom fakultetu u Osijeku na Katedri za anatomiju i neuroznanost.

Mentor rada: izv. prof. dr. sc. Robert Selthofer.

Rad ima 23 stranice, 14 tablica i 1 sliku.

ZAHVALA

Zahvaljujem mentoru izv. prof. dr. sc. Robertu Selthoferu na pomoći i vodstvu pri izradi ovog završnog rada.

Veliko hvala mojoj mami, bratu i ostatku obitelji na velikoj podršci i razumijevanju tijekom studiranja, kao i prijateljicama.

SADRŽAJ

1. UVOD	1
1.1. Embriologija	1
1.2. Spolno sazrijevanje žena i menstrualni ciklus	1
1.3. Fiziološke promjene u trudnoći	1
1.4. Planiranje obitelji i metode kontracepcije	2
1.5. Pobačaj.....	2
1.6. Uzroci spontanog pobačaja.....	3
1.7. Protupravni prekid trudnoće	3
2. CILJEVI.....	4
3. ISPITANICI I METODE	5
3.1. Ustroj studije.....	5
3.2. Ispitanici	5
3.3. Metode	5
3.4. Statističke metode.....	6
4. REZULTATI.....	7
5. RASPRAVA	15
6. ZAKLJUČAK	18
7. SAŽETAK	19
8. SUMMARY	20
9. LITERATURA	21
10. ŽIVOTOPIS	22
11. PRILOZI.....	22

1. UVOD

1.1. Embriologija

Embrionalni razvitak počinje trenutkom oplodnje, trajanje mu se izražava u lunarnim mjesecima, a može se podijeliti u četiri faze: brazdanje, oblikovanje zametnih listića, osnivanje organa i histološka diferencijacija organa. U čovjeka kariotip „XY“ genetski određuje spol kao muški, dok „XX“ određuje spol kao ženski.

Spol je određen prisutnošću ili odsutnošću signala iz supstancije koja se zove testis determinirajući faktor (TDF), a koja je nađena na Y- kromosomu. Primordijalne zametne stanice prvi put se mogu identificirati krajem 4. tjedna. U 8. tjednu trudnoće nastaje perforacija kloakalne membrane, te nastaju urogenitalni i analni otvori. Indiferentni stadij vanjskog spolovila traje do 9. tjedna trudnoće, a u 10. nastaje diferencijacija vanjskog spolovila (1).

1.2. Spolno sazrijevanje žena i menstrualni ciklus

Menstruacijski ciklus je razdoblje od prvog dana jedne do prvog dana sljedeće menstruacije. Najčešće je to period od 28 dana $\pm$ 7 dana tako da uredan ciklus, a to znači ciklus u kojem je došlo do ovulacije, može trajati između 21 i 35 dana.

Menstruacijski ciklusi uspostavljaju se početkom spolnog sazrijevanja te je prva menstruacija (menarhe) najočitiiji znak spolnog sazrijevanja, odnosno, razdoblja puberteta. U našim uvjetima prva se menstruacija najčešće pojavljuje u 12. ili u 13. godini života. Menstruacijski ciklus je endokrinološki vrlo složen proces koji ovisi o pravilnoj funkciji niza endokrinih žlijezda (2).

1.3. Fiziološke promjene u trudnoći

Većina je poremećaja blaga i uvjetovana naglom promjenom hormonske ravnoteže. Oko 10. tjedna već je moguće upotrebom doplera čuti kucajeve čedinjeg srca, a maternica se povećava do veličine muške šake i ispunjava malu zdjelicu. Prilagodba kardiovaskularnog, bubrežnog i dišnog sustava majke u punom je jeku (3).

1.4. Planiranje obitelji i metode kontracepcije

Prirodno planiranje obitelji znači svjesnu i odgovornu roditeljsku brigu o potomstvu, koja uključuje poznavanje anatomije i fiziologije ljudskog tijela. Svrha planiranja obitelji je željeni broj djece, liječenje smanjene plodnosti i sprječavanje neželjenog začeća. Ono se zasniva na činjenici da za vrijeme svakog ciklusa postoji samo jedna ovulacija i da je to jedino vrijeme u kojem je koncepcija moguća. Pri tome treba uzeti u obzir da jajna stanica živi i ostaje sposobna za oplodnju svega nekoliko sati nakon oplodnje, a najviše 24 sata, dok spermiji ostaju sposobni za oplodnju od 48 do 72 sata.

Kalendarska ili Ogino - Knausova metoda zasniva se na osnovi praćenja duljine menstrualnog ciklusa tijekom dvanaest mjeseci te spoznaji o relativnoj stabilnosti post ovulacijske faze ciklusa, pokušavajući izračunati vrijeme u kojem će najvjerojatnije doći do ovulacije u sljedećem ciklusu. Od najdužeg opaženog ciklusa odbije se 11 dana da se dobije posljednji plodni dan ciklusa, a od najkraćeg 18 dana da se dobije prvi plodni dan ciklusa.

Temperaturna metoda podrazumijeva svakodnevno mjerenje tjelesne temperature prije bilo koje druge aktivnosti, odmah nakon buđenja, uvijek istim termometrom i na isti način (najbolje u ustima). Ona počiva na spoznaji da 24 - 72 sata nakon ovulacije dolazi do progesteronski uvjetovanog porasta bazalne temperature za 0.3 do 1° C koja će ostati tako povišena tijekom cijele druge polovice ovulacijskog ciklusa. U svrhu izbjegavanja začeća ljudi koriste prekinuti snošaj (coitus interruptus) (4). Smatra se daje određena populacija dobro pokrivena kontracepcijskom zaštitom ukoliko je prevalencija kontracepcije 60 % i više (5). Kroz povijest se pobačaju pribjegavalo radi izbjegavanja rođenja djeteta, najčešće kao sredstvu kontracepcije odnosno kontrole rađanja (6).

1.5. Pobačaj

Pobačaj je spontani ili izazvani prekid trudnoće uz izbacivanje jajašca prije plodove sposobnosti za život (7). Premda postoje različite definicije, spontanim se pobačajem danas najčešće definiraju nevoljno završene trudnoće prije navršenih 20 tjedana gestacije, odnosno, one u kojih je plod mase manje od 500 grama (8). Spontani pobačaj (abortus spontaneus) je prekid trudnoće do kojeg je došlo bez uporabe lijekova ili mehaničkih sredstava, za razliku od namjernog pobačaja (abortus artificialis) (1).

Izazvani pobačaj može biti dopušten (legalan) ili nedopušten (ilegalan) (9). Ako se uzastopno izgube dvije ili više trudnoća, govorimo o habitualnom pobačaju. Procjenjuje se da 10 do 20 % žena spontanom pobačajem sporadično izgubi pokojnu trudnoću (8).

1.6. Uzroci spontanog pobačaja

Uzroci su spontanog pobačaja brojni, a približno ih možemo podijeliti u pobačaje zbog: anomalija zametka, genetskih anomalija, imunskih poremećaja, anomalija maternice, endokrinopatija, trombofilije, okolišnih čimbenika. U oko 50 % spontanog pobačaja uzrok nije moguće utvrditi (8).

1.7. Protupravni prekid trudnoće

Protupravni prekid trudnoće (čl. 40. KZ RH) krivično je djelo kojim se zaštićuje plod u utrobi žene. Nedopušteni prekid trudnoće može biti izvršen stručno i nestručno, već prema tome obavljaju li ga liječnici ili medicinski laici. Mehanička sredstva mogu se primijeniti direktno i indirektno. Za prekid trudnoće koriste se i različita kemijska sredstva koja mogu biti biljnog, životinjskog i mineralnog porijekla. Nestručni način prekida trudnoće dovodi do raznih ranih i kasnih komplikacija. Dopušten (legalan) je onaj prekid trudnoće koji je u skladu sa Zakonom o zdravstvenim mjerama za ostvarivanje prava na slobodno odlučivanje o rađanju djece (7).

2. CILJEVI

Cilj ovog rada je:

- Ispitati postoje li razlike u mišljenjima između studenata prve i završne godine preddiplomskog studija sestrinstva u Osijeku o legalnom namjernom pobačaju.

3. ISPITANICI I METODE

3.1. Ustroj studije

Rad je ustrojen kao presječna studija i proveden je na Medicinskom fakultetu u Osijeku.

3.2. Ispitanici

Ispitanici su studenti prve i treće godine preddiplomskog studija sestrinstva u dobi od 19 do 42 godine. Studenti prve godine anketirani su prije slušanja kolegija Ginekologija i porodništvo te Zdravstvena njega žena, dok su svi anketirani studenti treće godine odslušali i položili ispite iz navedenih kolegija. Istraživanje je provedeno tijekom lipnja i srpnja 2017. godine.

3.3. Metode

Istraživanje je provedeno anketiranjem pomoću upitnika koji je razvijen u suradnji s mentorom. U istraživanju su anketirani studenti prve i završne godine preddiplomskog studija sestrinstva na Medicinskom fakultetu u Osijeku.

Upitnik je anonimn i sastoji se od 14 pitanja. Četiri pitanja odnose se na demografske karakteristike (dob, spol, godina studiranja, vjerski utjecaji). Ispitivanje stavova o legalnom namjernom pobačaju uključuje 10 pitanja koje studenti ocjenjuju Likertovom skalom od 1 do 5, u kojoj su ocjena:

- 1 – uopće se ne slažem,
- 2 – donekle se ne slažem,
- 3 – niti se slažem, niti se ne slažem,
- 4 – donekle se slažem,
- 5 – u potpunosti se slažem.

3.4. Statističke metode

Podatci su računalno obrađeni pomoću programa R (inačica 3.2.0., www.r-project.org). Kategorijski podatci su deskriptivno prikazani pomoću apsolutnih i relativnih frekvencija, a numerički pomoću aritmetičke sredine i standardne devijacije. Grafički su podatci prikazani pomoću tzv. *forest plot-a*, koji sadrži 95%-tni interval pouzdanosti za aritmetičku sredinu za pojedina pitanja. Razlike i povezanosti među kategorijskim podacima ispitane su pomoću Fisherovog egzaktnog testa, dok su razlike među numeričkim varijablama ispitane pomoću Mann Whitney U testa. Razina statističke značajnosti određena je za $p < 0,05$.

4. REZULTATI

Od 30 studenata, u dobi od 19 do 22 godine, upisanih na 1. godinu studija u istraživanju je sudjelovalo njih 30 (stopa odgovora 100 %), a od 64 studenata, u dobi od 21 do 42 godine, upisanih na 3. godinu studija istraživanjem su obuhvaćena 64 studenta (stopa odgovora 100 %). Ukupno je istraživanjem obuhvaćeno 94 studenta od 94 upisanih (stopa odgovora 100 %).

U istraživanju je sudjelovalo 94 ispitanika, od kojih su 16 % bili ispitanici muškog i 84 % ženskog spola. Religijski je opredijeljeno 87 % ispitanika, a ateistima/agnosticima se smatra 13 % ispitanika. Statistički značajne razlike nisu pronađene u spolu (Fisherov egzaktni test, $p = 0,229$) (Tablica 1.), kao niti u učestalosti prema religijskom opredjeljenju (Fisherov egzaktni test, $p = 0,746$) (Tablica 2.).

Tablica 1. Ispitanici prema spolu i skupinama (godini studiranja)

		Broj (%) ispitanika			p*
		Prva godina	Treća godina	Ukupno	
Spol	Muški	7 (24)	8 (12)	15 (16)	0,229
	Ženski	23 (76)	56 (88)	79 (84)	

*Fisherov egzaktni test

Tablica 2. Opći podatci o ispitanicima (podjela po vjeri)

		Broj (%) ispitanika			p*
		Prva godina	Treća godina	Ukupno	
Vjernik	Da	27 (90)	55 (86)	82 (87)	0,746
	Ne	3 (10)	9 (14)	12 (13)	

*Fisherov egzaktni test

Raspon godina studenata na prvoj godini kreće se od 19 do 22 godine, dok je medijan 20, a granice interkvartilnog raspona 20 – 20. Na trećoj se godini studija raspon godina kreće od 21 do 42 godine, dok je medijan 22, a granice interkvartilnog raspona 21 – 23.

Na tvrdnju da je pobačaj u većini slučajeva opravdan, većina studenata treće godine uopće se ne slažu, dok većina studenata prve godine se niti slaže, niti ne slaže (Tablica 3.).

Tablica 3. Frekvencija odgovora na tvrdnju: pobačaj je u većini slučajeva opravdan

	Ocjena	Broj ispitanika		
		Prva godina	Treća godina	Ukupno
Pobačaj je u većini slučajeva opravdan	1*	3	22	25
	2*	7	15	22
	3*	17	19	36
	4*	3	5	8
	5*	0	3	3
		30	64	94

1* - uopće se ne slažem, 2* - donekle se ne slažem, 3* - niti se slažem, niti se ne slažem, 4* - donekle se slažem, 5* - u potpunosti se slažem

Većina studenata prve i treće godine u potpunosti se slažu s tvrdnjom kako pobačaj treba ostati kao mogućnost odabira ženama (Tablica 4.).

Tablica 4. Frekvencija odgovora na tvrdnju: pobačaj treba ostati kao mogućnost odabira ženama

	Ocjena	Broj ispitanika		
		Prva godina	Treća godina	Ukupno
Pobačaj treba ostati kao mogućnost odabira ženama	1*	0	11	11
	2*	2	6	8
	3*	8	8	16
	4*	5	19	24
	5*	15	20	35
		30	64	94

1* - uopće se ne slažem, 2* - donekle se ne slažem, 3* - niti se slažem, niti se ne slažem, 4* - donekle se slažem, 5* - u potpunosti se slažem

Najviše studenata prve i treće godine smatra kako se pobačajem prekida već začeti ljudski život (Tablica 5.).

Tablica 5. Frekvencija odgovora na tvrdnju: pobačajem se prekida već začeti ljudski život

	Ocjena	Broj ispitanika		
		Prva godina	Treća godina	Ukupno
Pobačajem se prekida već začeti ljudski život	1*	4	4	8
	2*	8	2	10
	3*	3	6	9
	4*	5	12	17
	5*	10	40	50
		30	64	94

1* - uopće se ne slažem, 2* - donekle se ne slažem, 3* - niti se slažem, niti se ne slažem, 4* - donekle se slažem, 5* - u potpunosti se slažem

Većina ispitanika prve i treće godine misle kako i otac također ima pravo odlučivati o pobačaju (Tablica 6.).

Tablica 6. Frekvencija odgovora na tvrdnju: otac djeteta također ima pravo odlučivati o pobačaju

	Ocjena	Broj ispitanika		
		Prva godina	Treća godina	Ukupno
Otac djeteta također ima pravo odlučivati o pobačaju	1*	2	3	5
	2*	2	5	7
	3*	4	10	14
	4*	7	14	21
	5*	15	32	47
		30	64	94

1* - uopće se ne slažem, 2* - donekle se ne slažem, 3* - niti se slažem, niti se ne slažem, 4* - donekle se slažem, 5* - u potpunosti se slažem

Većina studenata prve i treće godine u potpunosti se slažu s tvrdnjom kako pobačaj ostavlja trajne psihičke posljedice na žene (Tablica 7.).

Tablica 7. Frekvencija odgovora na tvrdnju: pobačaj ostavlja trajne psihičke posljedice na žene

	Ocjena	Broj ispitanika		
		Prva godina	Treća godina	Ukupno
Pobačaj ostavlja trajne psihičke posljedice na žene	1*	0	1	1
	2*	3	1	4
	3*	9	6	15
	4*	8	16	24
	5*	10	40	50
		30	64	94

1* - uopće se ne slažem, 2* - donekle se ne slažem, 3* - niti se slažem, niti se ne slažem, 4* - donekle se slažem, 5* - u potpunosti se slažem

Studenti prve i treće godine u potpunosti se slažu kako nikada ne bi napravili pobačaj ili dopustili svojoj ženi/ djevojci da ga napravi (Tablica 8.).

Tablica 8. Frekvencija odgovora na tvrdnju: osobno nikada ne bih napravila pobačaj (dopustio svojoj ženi/ djevojci da ga napravi).

	Ocjena	Broj ispitanika		
		Prva godina	Treća godina	Ukupno
Osobno nikada ne bih napravila pobačaj (dopustio svojoj ženi/ djevojci da ga napravi)	1*	4	3	7
	2*	3	3	6
	3*	9	12	21
	4*	4	11	15
	5*	10	35	45
		30	64	94

1* - uopće se ne slažem, 2* - donekle se ne slažem, 3* - niti se slažem, niti se ne slažem, 4* - donekle se slažem, 5* - u potpunosti se slažem

Najviše studenata prve i treće godine u potpunosti smatraju pobačaj u nekim slučajevima opravdan, kao što su silovanje, utjecaj na zdravlje žene ili anomalije djeteta (Tablica 9.).

Tablica 9. Frekvencija odgovora na tvrdnju: u nekim slučajevima smatram pobačaj opravdanim (silovanje, utjecaj na zdravlje žene ili anomalije djeteta)

	Ocjena	Broj ispitanika		
		Prva godina	Treća godina	Ukupno
U nekim slučajevima smatram pobačaj opravdanim (silovanje, utjecaj na zdravlje žene ili anomalije djeteta)	1*	1	4	5
	2*	2	5	7
	3*	4	16	20
	4*	7	17	24
	5*	16	22	38
		30	64	94

1* - uopće se ne slažem, 2* - donekle se ne slažem, 3* - niti se slažem, niti se ne slažem, 4* - donekle se slažem, 5* - u potpunosti se slažem

Studenti prve i treće godine smatraju kako pobačaj ne treba zabraniti zakonom (Tablica 10.).

Tablica 10. Frekvencija odgovora na tvrdnju: pobačaj treba zabraniti zakonom

	Ocjena	Broj ispitanika		
		Prva godina	Treća godina	Ukupno
Pobačaj treba zabraniti zakonom	1*	11	21	32
	2*	7	6	13
	3*	9	18	27
	4*	2	5	7
	5*	1	14	15
		30	64	94

1* - uopće se ne slažem, 2* - donekle se ne slažem, 3* - niti se slažem, niti se ne slažem, 4* - donekle se slažem, 5* - u potpunosti se slažem

Najviše studenata prve i treće godine se u potpunosti slaže kako je pobačaj pitanje u koje se Crkva ne bi trebala miješati (Tablica 11.).

Tablica 11. Frekvencija odgovora na tvrdnju: pobačaj nije pitanje u koje bi se Crkva trebala miješati

	Ocjena	Broj ispitanika		
		Prva godina	Treća godina	Ukupno
Pobačaj nije pitanje u koje bi se Crkva trebala miješati	1*	1	12	13
	2*	0	5	5
	3*	12	18	30
	4*	0	6	6
	5*	17	23	40
		30	64	94

1* - uopće se ne slažem, 2* - donekle se ne slažem, 3* - niti se slažem, niti se ne slažem, 4* - donekle se slažem, 5* - u potpunosti se slažem

Studenti prve i treće godine se niti slažu, niti ne slažu s tvrdnjom kako jedino žena, koja je trudna, ima pravo odlučivati o pobačaju (Tablica 12.).

Tablica 12. Frekvencija odgovora na tvrdnju: jedino žena, koja je trudna, ima pravo odlučivati o pobačaju

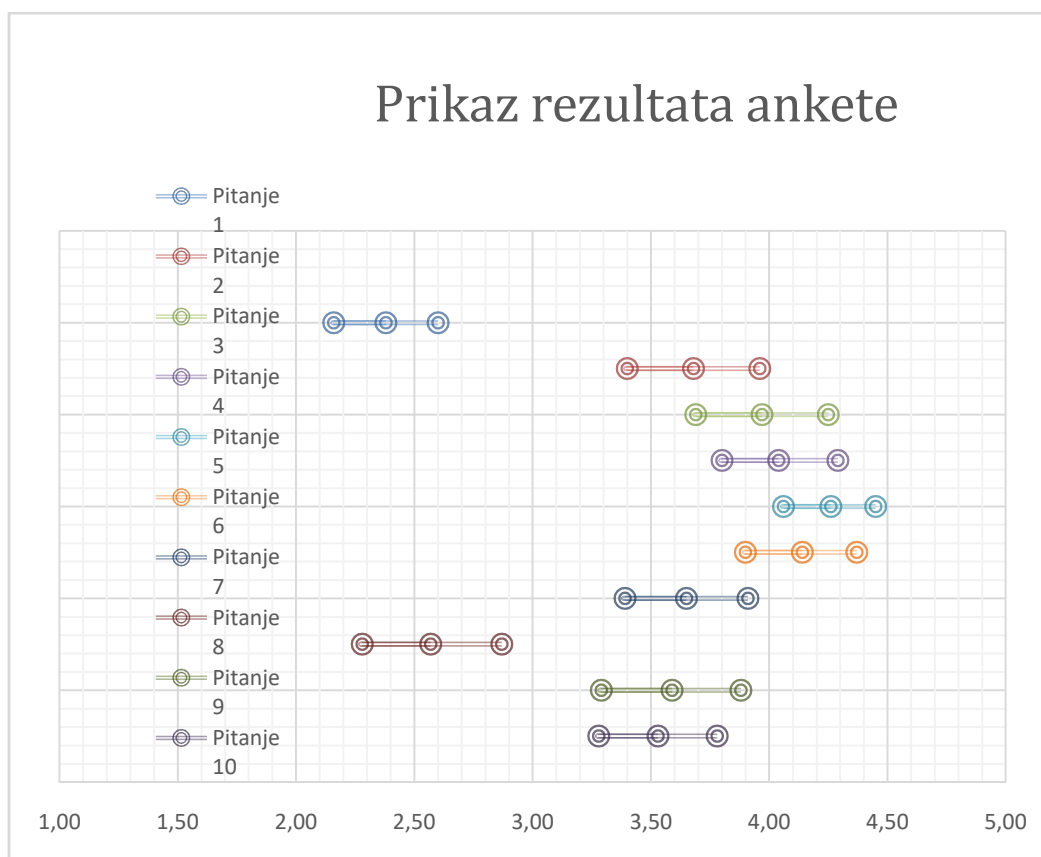
	Ocjena	Broj ispitanika		
		Prva godina	Treća godina	Ukupno
Jedino žena koja je trudna ima pravo odlučivati o pobačaju	1*	1	7	8
	2*	1	5	6
	3*	13	23	36
	4*	6	10	16
	5*	9	19	28
		30	64	94

1* - uopće se ne slažem, 2* - donekle se ne slažem, 3* - niti se slažem, niti se ne slažem, 4* - donekle se slažem, 5* - u potpunosti se slažem

U Tablici 13. se nalazi prikaz rezultata stavova pomoću aritmetičke sredine i standardne devijacije za sve ispitanike, dok Slika 1. sadrži grafički prikaz istih rezultata pomoću 95%-tnog intervala pouzdanosti.

Tablica 13. Prikaz rezultata ankete za sve ispitanike

	Aritmetička sredina (standardna devijacija)
Pobačaj je u većini slučajeva opravdan.	2.38 (1.07)
Pobačaj treba ostati kao mogućnost odabira ženama.	3.68 (1.36)
Pobačajem se prekida već začeti ljudski život.	3.97 (1.36)
Otac djeteta također ima pravo odlučivati o pobačaju.	4.04 (1.2)
Pobačaj ostavlja trajne psihičke posljedice na žene.	4.26 (0.95)
Osobno nikada ne bih napravila pobačaj (dopustio svojoj ženi/ djevojci da ga napravi).	4.14 (1.14)
U nekim slučajevima smatram pobačaj opravdanim (silovanje, utjecaj na zdravlje žene ili anomalije djeteta).	3.65 (1.27)
Pobačaj treba zabraniti zakonom.	2.57 (1.43)
Pobačaj nije pitanje u koje bi se Crkva trebala miješati.	3.59 (1.43)
Jedino žena, koja je trudna, ima pravo odlučivati o pobačaju.	3.53 (1.22)

Slika 1. Grafički prikaz rezultata ankete pomoću tzv. *forestplot-a*, gdje središnji kružić predstavlja aritmetičku sredinu, a rubni granice 95%-tnog intervala pouzdanosti

Tablica 14. sadrži prikaze usporedbi stavova o pobačaju između studenata prve i treće godine studija. Statistički značajne razlike su pronađene u mišljenju kako je pobačaj u većini slučajeva opravdan ($p = 0,047$), gdje je vidljivo kako, unatoč općenito negativnim stajalištima, studenti treće godine imaju negativnije vrijednosti odgovora u odnosu na studente prve godine.

Statistički značajna razlika je pronađena u mišljenju kako se pobačajem prekida već začeti ljudski život, gdje znatno pozitivnije mišljenje imaju studenti treće godine ($p = 0,004$).

Nadalje, značajno pozitivnije mišljenje o stavu kako pobačaj ostavlja trajne psihičke posljedice na žene imaju studenti treće godine ($p = 0,006$), dok isti imaju statistički značajno negativnije mišljenje o tome kako je pobačaj pitanje u koje se Crkva ne bi trebala miješati ($p = 0,043$).

Tablica 14. Usporedba stavova između studenata prve i treće godine

	Prva godina		Treća godina
	μ (s.d.)	μ (s.d.)	p*
Pobačaj je u većini slučajeva opravdan.	2.67 (0.8)	2.25 (1.15)	0.047
Pobačaj treba ostati kao mogućnost odabira ženama.	4.1 (1.03)	3.48 (1.46)	0.077
Pobačajem se prekida već začeti ljudski život.	3.3 (1.51)	4.28 (1.16)	0.004
Otac djeteta također ima pravo odlučivati o pobačaju.	4.03 (1.25)	4.05 (1.19)	0.997
Pobačaj ostavlja trajne psihičke posljedice na žene.	3.83 (1.02)	4.45 (0.85)	0.006
Osobno nikada ne bih napravila pobačaj (dopustio svojoj ženi/ djevojci da ga napravi).	4.17 (1.12)	4.13 (1.16)	0.958
U nekim slučajevima smatram pobačaj opravdanim (silovanje, utjecaj na zdravlje žene ili anomalije djeteta).	3.43 (1.41)	3.75 (1.2)	0.351
Pobačaj treba zabraniti zakonom.	2.17 (1.12)	2.77 (1.53)	0.105
Pobačaj nije pitanje u koje bi se Crkva trebala miješati.	4.07 (1.14)	3.36 (1.51)	0.043
Jedino žena, koja je trudna, ima pravo odlučivati o pobačaju.	3.7 (1.06)	3.45 (1.3)	0.473

*Mann Whitney U test, μ - aritmetička sredina, (s.d.) - standardna devijacija

5. RASPRAVA

Istraživanje je presječno i nastojalo se ispitati postoje li razlike u mišljenjima među studenatima preddiplomskog studija sestinstva o legalnom namjernom pobačaju. U istraživanju je sudjelovalo 94 ispitanika (studenti prve i treće godine studija).

Rezultati istraživanja distribucije prema spolu u objema generacijama pokazuju znatno veći broj osoba ženskog spola. U istraživanju je sudjelovalo 94 ispitanika, od kojih su 16 % bili ispitanici muškog i 84 % ženskog spola. Veći je postotak muških studenata na prvoj godini studija (23 %) u odnosu na muške studente treće godine studija (13 %). Razlog možemo pronaći u tome što medicinu i medicinske smjerove sve više upisuju žene, kako u svijetu, tako i kod nas.

U ovom istraživanju od 94 studenta koji su sudjelovali njih 82 sebe smatra vjernikom (87 %), dok se u istraživanju koje je provedeno 1998. 89.7 % ispitanika deklariralo kao vjernici (10).

Na tvrdnju da je pobačaj u većini slučajeva opravdan, većina studenata treće godine uopće se ne slažu, njih 22 (34 %), samo 3 studenta treće godine u potpunosti se slažu da je pobačaj u većini slučajeva opravdan (5 %). Većina se studenata prve godine niti slaže, niti ne slaže, njih 17 (57 %), dok se niti jedan student prve godine u potpunosti ne slaže s navedenom tvrdnjom.

Većina studenata prve, ukupno njih 15 (50 %), i treće godine, ukupno njih 20 (31 %), u potpunosti se slažu s tvrdnjom kako pobačaj treba ostati kao mogućnost odabira ženama. Niti jedan student prve godine u potpunosti se ne slaže s navedenom tvrdnjom, dok se samo 6 studenata treće godine donekle ne slaže s navedenom tvrdnjom (9 %). U istraživanju koje je provedeno 1998. godine većina ispitanika (38 %) odgovorilo je kako se u potpunosti slažu s navedenom tvrdnjom, dok najmanji postotak ispitanika (8 %) se ne slažu s navedenom tvrdnjom (10).

Najviše studenata prve, ukupno njih 10 (33 %), i treće godine, ukupno njih 40 (63 %), smatra kako se pobačajem prekida već začeti ljudski život. Tri studenta prve godine niti se slaže, niti se ne slažu kako se s pobačajem prekida već začeti ljudski život (10 %), najmanji broj studenata treće godine, ukupno njih 2 (3 %), donekle se ne slažu s navedenom tvrdnjom. U istraživanju, koje je provedeno 1998., najviše ispitanika (55 %) odgovorilo je kako se u potpunosti slažu da se pobačajem prekida već začeti ljudski život, dok se 4 % ispitanika uopće ne slaže s navedenom tvrdnjom (10).

Većina ispitanika prve, njih ukupno 15 (50 %), i treće godine, ukupno njih 32 (50 %), misle kako i otac također ima pravo odlučivati o pobačaju. Što je slično rezultatima provedenog istraživanja iz 1998. gdje je 49.9 % ispitanika odgovorilo kako se u potpunosti slaže s navedenom tvrdnjom (10). Samo 2 studenta prve godine (7 %) u potpunosti se ne slaže s navedenom tvrdnjom, isto mišljenje imaju 3 studenta treće godine (5 %). 3.4 % ispitanika iz istraživanja provedenog 1998. se ne slaže s navedenom tvrdnjom (10).

Da pobačaj ostavlja trajne psihičke posljedice na žene u potpunosti se ne slaže niti jedan student prve te 1 student treće godine (2 %). I u istraživanju iz 1998. godine najmanji broj ispitanika odgovorio je kako se u potpunosti ne slažu s navedenom tvrdnjom (3 %) (10). Najviše studenata iz prve, ukupno njih 10 (33 %), i treće godine, ukupno njih 40 (63 %), u potpunosti se slaže kako pobačaj ostavlja trajne psihičke posljedice na žene. Ovaj odgovor dalo je i najviše ispitanika iz istraživanja iz 1998. godine (46 %) (10).

Najmanje ispitanika odgovorilo je kako se donekle ne slažu kako bih osobno napravili pobačaj (dopustio svojoj ženi / djevojci da ga napravi), odnosno 3 studenta prve godine (10 %) i 3 studenta treće godine (5 %), što je slično odgovorima ispitanika iz istraživanja provedenog 1998. godine gdje je isti odgovor dalo najmanje ispitanika, odnosno 11 % (10). Najviše ispitanika iz istraživanja provedenog 1998. odgovorilo je kako se u potpunosti slaže da nikada ne bi napravili pobačaj (dopustili svojoj ženi / djevojci da ga napravi), odnosno 39.3 % ispitanika (10), što se slaže s rezultatima koje sam dobila u svom istraživanju gdje je također najveći broj ispitanika odgovorio isto, odnosno 10 studenata prve godine (33 %) i 35 ispitanika treće godine (55 %).

U nekim slučajevima smatram pobačaj opravdanim (silovanje, utjecaj na zdravlje žene ili anomalije djeteta) najmanji broj ispitanika na ovo pitanje odgovorio je kako se u potpunosti ne slaže, odnosno 1 student prve godine (3 %) i 4 studenta treće godine (6 %). U istraživanju provedenom 1998. godine najmanji broj ispitanika odgovorio je kako se ne slaže s navedenom tvrdnjom, odnosno 5.3 % ispitanika. Najveći broj studenata odgovorio je kako se u potpunosti slaže da je u nekim slučajevima pobačaj opravdan, tj. 16 studenata prve godine (53 %) i 22 studenta treće godine (34 %), što je slično rezultatima istraživanja iz 1998. godine gdje je jednak odgovor dalo 41.1 % ispitanika (10).

Najveći broj ispitanika odgovorio je kako se u potpunosti ne slaže da pobačaj treba zakonom zabraniti, odnosno 11 studenata prve godine (37 %) i 22 studenta treće godine (34 %), što se može usporediti s istraživanjem iz 1998. godine gdje je također najveći broj ispitanika

odgovorio isto, odnosno 37.2 % ispitanika (10). Samo 1 student prve godine (3 %) odgovorio je da se u potpunosti slaže kako pobačaj treba zakonom zabraniti, dok je najmanje studenata treće godine reklo da se donekle slaže s navedenom tvrdnjom, odnosno njih 5 (8 %). U istraživanju iz 1998. godine najmanje ispitanika se slaže kako pobačaj treba zakonom zabraniti, odnosno 8.6 % ispitanika (10).

Skoro polovica ispitanika se u potpunosti slaže kako pobačaj nije pitanje u koje bi se Crkva trebala miješati, odnosno 17 studenata prve godine (57 %) i 23 studenta treće godine (36 %). S njima se slaže i najveći broj ispitanika iz istraživanja provedenog 1998. godine (23.1 %) (10). Niti jedan student prve godine donekle se ne slaže i nitko od studenata prve godine se donekle slaže s navedenom tvrdnjom. Najmanji broj studenata treće godine odgovorio je kako se donekle ne slaže s navedenom tvrdnjom (8 %), njihovo mišljenje dijeli i 16.3 % ispitanika iz istraživanja provedenog 1998. godine (10).

Da jedino žena koja je trudna ima pravo odlučivati o pobačaju niti se slaže niti se ne slaže najveći broj studenata prve godine, njih 13 (43 %). S njima se slaže 19.3 % ispitanika iz istraživanja provedenog 1998. godine (10), kao i 23 studenta treće godine, odnosno 36 %. 1 student prve godine u potpunosti se ne slaže s navedenom tvrdnjom (3 %). Najmanji broj studenata treće godine djelomično se ne slaže s navedenom tvrdnjom, njih 5, odnosno 8 %.

6. ZAKLJUČAK

Na temelju rezultata istraživanja može se zaključiti:

1. Većina studenata treće godine smatra kako pobačaj u većini slučajeva nije opravdan, dok studenti prve godine nemaju izraženo stajalište, odnosno niti se slažu, niti se ne slažu s navedenom tvrdnjom.
2. Studenti treće godine smatraju da se pobačaj treba zakonom zabraniti, dok studenti prve godine imaju pozitivnije stajalište i uopće se ne slažu s navedenom tvrdnjom.
3. Većina studenata treće godine smatra kako pobačaj ostavlja trajne psihičke posljedice na žene, dok studenti prve godine imaju podijeljeno mišljenje i nema izraženih stavova.

7. SAŽETAK

CILJ ISTRAŽIVANJA: Ispitati postoje li razlike u mišljenjima između studenata prve i završne godine preddiplomskog studija sestrinstva u Osijeku o legalnom namjernom pobačaju.

NACRT STUDIJE: Presječna studija

ISPITANICI I METODE: Ispitanici su bili studenti prve i završne godine studija sestrinstva. Istraživanje je provedeno anonimnom anketom, izrađenom u suradnji s mentorom.

REZULTATI: U istraživanju je sudjelovalo 94 ispitanika - studenti prve i treće godine studija. Statistički značajne razlike su pronađene u mišljenju kako je pobačaj u većini slučajeva opravdan, gdje je vidljivo kako, unatoč općenito negativnim stajalištima, studenti treće godine imaju negativnije vrijednosti odgovora u odnosu na studente prve godine. Značajno pozitivnije mišljenje o stavu kako pobačaj ostavlja trajne psihičke posljedice na žene imaju studenti treće godine u odnosu na studente prve godine. Studenti treće godine imaju statistički značajno negativnije mišljenje o tome kako je pobačaj pitanje u koje se Crkva ne bi trebala miješati.

ZAKLJUČAK: Većina studenata treće godine smatra kako pobačaj u većini slučajeva nije opravdan, dok studenti prve godine nemaju izraženo stajalište, odnosno, niti se slažu, niti se ne slažu s navedenom tvrdnjom. Studenti treće godine smatraju da se pobačaj treba zakonom zabraniti, dok studenti prve godine imaju pozitivnije stajalište i uopće se ne slažu s navedenom tvrdnjom. Većina studenata treće godine smatra kako pobačaj ostavlja trajne psihičke posljedice na žene, dok studenti prve godine imaju podijeljeno mišljenje i nema izraženih stavova.

KLJUČNE RIJEČI: pobačaj, studenti sestrinstva

8. SUMMARY

OBJECTIVE: To examine is the differences in opinion between the first and the final year of the undergraduate nursing students in Osijek about legal, intentional abortion

STUDY DESIGN: Cross – sectional study

PARTICIPANTS AND METHODS: The study included first and final year students of nursing. The method of research was an anonymous questionnaire, which was created in collaboration with the mentor.

RESULTS: The research involved 94 respondents- students of the first and third year. Statistically significant differences have been found in the opinion that abortion is in most cases justified, where it is apparent that in spite of generally negative attitudes, third-year students have a more negative value of the answers than the students of the first year. Significantly positive opinions on the attitude that abortion leaves permanent psychological consequences on women can be found within third-year student, as opposed to the first-year students. Students of the third year have a statistically significant negative opinion on the church meddling in question of abortion.

CONCLUSION: Most of the students of the third year believe that in most cases abortion is not justified, while first-year students do not have expressive views, nor do they agree nor disagree with the statement. Students of the third-year believe that abortion should be prohibited by law, while the students of the first year have a more positive attitude and don't agree with that statement. Most third-year students believe abortion leaves permanent psychological consequences on women, whereas opinions amongst first-year students are divided and they show no expressive attitudes.

KEY WORDS: abortion, nursing students

9. LITERATURA

1. Jukić S. i suradnici, Patologija ženskog spolnog sustava. Zagreb; AGM; 1995; 259-263.
2. Topalović Z., Značajke i nepravilnosti menstrualnog ciklusa, Medicus; 2010; Vol. 19, No. 1, 19 – 25.
3. Škrablin S. Fiziološke promjene u tijelu trudnice- prilagodba na trudnoću. U: Kuvačić I, Kurjak A, Đelmiš S, i suradnici. Porodništvo, Medicinska naklada; Zagreb; 2009; 63-67.
4. Vuletić S. Kršćanska koncepcija regulacije bračnih sjedinjenja pod imperativom »odgovornog roditeljstva«. Nova prisutnost; 2010; 371-392.
5. Šimunić V. i suradnici. Ginekologija. Zagreb; Naklada Ljevak; 2001.
6. Hrabar D. Pravo na pobačaj- pravne i nepravne dvojbe. Izvorni znanstveni rad. Zagreb; Zbornik PFZ; 2015; 791-831.
7. Dražančić A. i suradnici. Porodništvo. 2.izdanje. Zagreb: Školska knjiga; 1999; 215-219, 554-557.
8. Kuvačić I., Kurjak A., Đelmiš J. i suradnici. Porodništvo. Zagreb: Medicinska naklada; 2009; 251-256.
9. Habek D. Porodništvo i ginekologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2013.
10. Baloban S., Črpić G. Pobačaj i mentalitet u društvu. Izvorni znanstveni rad. Zbornik PFZ;1998; 791-831.

10. ŽIVOTOPIS

Mia Slavić

Datum rođenja: 19.09.1994.

Sveučilište J.J. Strossmayera u Osijeku

Mjesto rođenja: Vinkovci

Medicinski fakultet Osijek

Adresa: Sigetska 21, 32100 Vinkovci

Preddiplomski studij sestrinstva

E-mail: slavic.mia@gmail.com

Ulica Josipa Hutlera 4, 31 000 Osijek

Obrazovanje:

2001.-2009. Osnovna škola Bartola Kašića, Vinkovci

2009.-2013. Škola za primalje, Zagreb

2013.-2017. Sveučilišni preddiplomski studij sestrinstva, Medicinski fakultet Osijek

11. PRILOZI

Prilog 1.: Anketni listić

Prilog 1.: Anketni listić

Anketni listić

MIŠLJENJE STUDENATA SESTRINSTVA O LEGALNOM NAMJERNOM POBAČAJU

Ispred Vas nalazi se anketni upitnik kojim želim dobiti uvid o mišljenju o legalnom namjernom pobačaju studenata s prve i treće godine preddiplomskog studija sestrinstva u Osijeku. Istraživanje se također provodi s ciljem izrade završnog rada na preddiplomskom studiju sestrinstva Medicinskog fakulteta u Osijeku.

Vaši odgovori na pitanja u ovom upitniku su strogo povjerljivi. Nigdje na upitniku nećete trebati upisivati svoje ime i prezime, te je Vaše sudjelovanje u ovom istraživanju u potpunosti **ANONIMNO**, a rezultati će se koristiti isključivo u stručno istraživačke svrhe.

Stoga Vas molim da odgovorite na sva pitanja i da Vaši odgovori budu iskreni.

Ukoliko Vam bude nelagodno ispunjavati upitnik, možete odustati u bilo kojem trenutku.

Anketa se sastoji od **14 pitanja na zaokruživanje**. Dva pitanja odnose se na demografske karakteristike (dob i godina studiranja). Ispitivanje mišljenja studenata sestrinstva o legalnom namjernom pobačaju uključuje 14 pitanja. Četiri pitanja odnose se na demografske karakteristike (dob, spol, godina studiranja i jesu li vjernici). Ispitivanje stavova o legalnom namjernom pobačaju uključuje 10 pitanja koje studenti ocijenjuju Likertovom skalom od 1 do 5, u kojoj su ocjena:

- 1 - uopće se ne slažem,
- 2 - donekle se ne slažem,
- 3 - niti se slaže, niti se ne slažem,
- 4 - donekle se slažem,
- 5 - u potpunosti se slažem.

Očekivano vrijeme potrebno za ispunjavanje upitnika je oko **5 minuta**.

Unaprijed Vam zahvaljujem na suradnji!

Mišljenje studenata sestrištva o legalnom namjernom pobačaju

DOB: _____

Spol: M   Ž

Godina studiranja: a) prva godina preddiplomskog studija s

b) treća godina preddiplomskog studija sestrištva

Jeste li vjernik? a) Jesam

b) Nisam

LIKERTOVA SKALA:

1 – u potpunosti se ne slažem

2 – djelomično se ne slažem

3 – niti se slažem, niti se ne slažem

4 – djelomično se slažem

5 – u potpunosti se slažem

1. Pobačaj je u većini slučajeva opravdan.

1   2   3   4   5

2. Pobačaj treba ostati kao mogućnost odabira ženama.

1   2   3   4   5

3. Pobačajem se prekida već začeti ljudski život.

1   2   3   4   5

4. Otac djeteta također ima pravo odlučivati o pobačaju.

1 2 3 4 5

5. Pobačaj ostavlja trajne psihičke posljedice na žene.

1 2 3 4 5

6. Osobno nikada ne bih napravila pobačaj (dopustio svojoj ženi/djevojci da ga napravi).

1 2 3 4 5

7. U nekim slučajevima smatram pobačaj opravdanim (silovanje, utjecaj na zdravlje žene ili anomalije djeteta).

1 2 3 4 5

8. Pobačaj treba zabraniti zakonom.

1 2 3 4 5

9. Pobačaj nije pitanje u koje bi se Crkva trebala miješati.

1 2 3 4 5

10. Jedino žena, koja je trudna, ima pravo odlučivati o pobačaju.

1 2 3 4 5